

Aan David, mijn zoon

Ik heb de ongeopende brief voor me liggen die ik je schreef toen je net geboren was. Het idee was dat je hem op je achttiende verjaardag zou openen; maar je hebt niet eens je eerste verjaardag beleefd. Als je nog even had kunnen volhouden had je mijn nier gekregen en dan had je hem misschien wel kunnen lezen. Jij mist mij niet, hoe zou dat ook kunnen, ik was maar vier maanden en één dag je vader. En ik weet ook niet of jou nog wel mis, na al die tijd en zoveel leven. Maar wat je mij hebt gegeven is een besef dat ik tot een liefde in staat ben waarvan ik zonder jouw korte bestaan nooit weet zou hebben gehad.

MARTIN MICHAEL DRIESSEN

Nederlands schrijver, degenschermer, acteur en regisseur voor toneel en opera, vooral in Duitsland. Vertaalde verschillende theaterstukken in het Duits. Debuteerde in 1999 als romanschrijver met *Gars*. Zijn vijfde boek, het novellentrio *Rivieren*, werd dit jaar alom lovend onthaald en bekroond door de professionele en lezersjury van de ECI Literatuurprijs.

Aan Gisela, mijn geliefde

Ik stond twaalf jaar nadat ik je had verlaten voor je huis in Hamburg, en ook dat is al weer twaalf jaar geleden; in de open ramen bewogen witte gordijnen, en ik hoorde pianomuziek. In de geparkeerde Volvo zag ik twee kinderzitjes. Je was de liefde van mijn leven, maar dat besepte ik toen niet. Een man begrijpt vaak achteraf pas wanneer hij gelukkig is geweest. Jij wist het wel, maar ik heb nog een half leven nodig gehad eer ik zo van iemand kon houden, als jij van mij.

Aan Jack, mijn hond

Dit is mijn eerste brief aan een hond. Ik hoop dat iemand hem voor je vertaalt. Achttien jaar samen, langer met welke mens dan ook. Jij dacht dat ik God was, maar dat was verder geen probleem. Wat een hond voor zijn baas voelt en een baas voor zijn hond, is een overzichtelijke liefde, maar waarom zou liefde niet overzichtelijk mogen zijn? Alles wat mooi is, is eigenlijk heel begrijpelijk. Ik zie je nog voor me, als jong hondje met je oren in de wind. Tot ziens in de eeuwige jachtvelden. En gun die katten een beetje rust.

Aan mevrouw Driessen-Wanjek, mijn moeder

Morgen zie ik u weer in het verzorgingstehuis, dus het is een beetje vreemd u te schrijven. U bent bijna honderd, en uw zoon is derhalve ook niet meer jong. Het is wonderlijk dat we elkaar weer hebben teruggevonden. Een zo hoge ouderdom is een genade voor ouder en kind. Het is alsof u zich als door een mirakel weer heeft ontpopt tot het kind dat u ooit was, toen Wilhelm nog Kaiser was. U bent zo mild, zo blijmoedig en onbevangen nu. Alle conflicten zijn verleden tijd en ik koester elke dag dat ik u weer mag zien. Zingt u maar zo hard als u wilt 'Sie sollen ihn nicht haben, den deutschen Rhein!' wanneer ik u in de rolstoel door de gangen duw.

Postscriptum: iedereen meet, naar ik meen, de waarde en de betekenis van zijn levensjaren af aan de liefde die hij schenkt of heeft ervaren. Dat is wat ons bijblijft en bepaalt, wie we in onze eigen ogen zijn. Al het andere – succes, bewondering, bezit – zijn hoogstens instrumenteel. Wie het één met het ander verwisselt weet niet wat hij mist. Love is all you need.

Martin Michael Driessen

